

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Бурдяк В. І.

доктор політичних наук,
професор кафедри політології та державного управління
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:

Співак М. В. Новий погляд на сутність та основні складові політики здоров'язбереження

В сучасних умовах євроінтеграційного розвитку в Україні відбувається низка реформаційних змін, у тому числі в соціальній сфері. Важливим елементом останньої є охорона здоров'я. Незважаючи на визначальні положення Основного Закону держави про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля належить до основних (фундаментальних), природних прав, стан і тенденції змін здоров'я людини і нації в цілому до цього часу неможливо вважати задовільними. Це свідчить про необхідність переосмислення сутнісних засад розвитку суспільства як середовища буття і самоорганізації людини, як системи міжособистісних комунікацій задля повноцінного, гармонійного, безпечного життя громадянина і соціуму. Саме таке розуміння цінності життя і здоров'я людини має бути покладене в основу всієї системи соціального управління, політики гуманістичної, демократичної держави.

У монографічному дослідженні «Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна» на основі ціннісного розуміння здоров'я людини і суспільства викладено новий підхід до розуміння охорони здоров'я. Важливо, що в ньому розкрита проблема пошуку оптимальної моделі державної політики здоров'язбереження, що відповідає інтересам різних соціальних груп, здатної оперативної й ефективно реагувати на сучасні глобальні виклики і проблеми. З огляду на потребу ефективності започаткованих реформ в Україні праця є актуальною як у теоретико-методологічному, так і в прикладному сенсі.

Обрана авторкою структурна побудова дослідження дала їй можливість висвітлити теоретико-методологічні засади та проаналізувати значний зарубіжний досвід реалізації політики здоров'язбереження, визначити роль державної політики здоров'язбереження в розвитку системи громадського здоров'я в Україні, сформулювати стратегічні підходи до розбудови політики здоров'язбереження в Україні.

Значна кількість положень, які викладені в монографії є новаторськими в частині комплексного дослідження згаданих проблем. За його результатами авторка визначає шляхи реалізації інноваційної політики та формування механізму державно-приватного партнерства у контексті політики здоров'язбереження на національному рівні. Зважується, що для державної політики здоров'язбереження важливий характер цілеспрямованих політичних заходів, які мають вписуватися в систему загальнознаючих національних пріоритетів.

Позитивно слід оцінити низку положень, які висловлені в монографії. Державна політика здоров'язбереження розглядається як система принципів та напрямів діяльності держави у сфері збереження і зміцнення здоров'я та забезпечення безпеки України. Вона є складовою частиною державної політики громадського здоров'я та має будуватися за принципами децентралізації та субсидіарності. В центрі політики здоров'язбереження – здорова і відносно здорова людина, а не лише хвора

людина з її потребами (догляд і реабілітація).

Окремим важливим положенням праці є виокремлення, аналіз та характеристика трьох рівнів концепції здоров'язбереження: загальносуспільного (планетарного), державного (регіонального) та індивідуального.

Авторка переконливо доводить, з чим слід погодитись, що одним з основних завдань політики здоров'язбереження є переорієнтація від політики лікування до політики зміцнення та збереження здоров'я і попередження захворювань. Нагальною потребою в Україні є створення такої системи відносин, у якій кожен керівник центрального та місцевого органу виконавчої влади буде враховувати наслідки своїх рішень для здоров'я населення і надавати пріоритет заходам, які допоможуть людям уникнути хвороб і травм. Розбудова такої системи громадського здоров'я в Україні є однією з вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, відповідає Цілям сталого розвитку.

Загальні й часткові висновки, запропоновані у праці М. В. Співак, є достатньо аргументованими. Їх достовірність зумовлена тим, що дослідження ґрунтується на широкій джерельній базі, чинних нормативно-правових актах стосовно проблем охорони здоров'я, на використанні широкого пласту наукової літератури. Викладений у роботі матеріал характеризується об'єктивністю, науковістю, послідовністю. Книгу написано гарною мовою, що легко сприймається.

В цілому, не зважаючи на окремі недоліки монографічного дослідження М.В. Співак (потребують більш ґрунтовних досліджень положення запропонованої концепції здоров'язбереження; неоднотайність сприйняття категорії «здорова людина»; відсутність детального аналізу структурних елементів ідеології здоров'язбереження) отримані результати можна вважати вагомим внеском у розвиток політичної науки. Монографія може бути цікавою для широкого кола читачів – від студентів і викладачів до науковців, політиків, правознавців (теоретиків і практиків), державних службовців, які цікавляться проблемами політики здоров'язбереження.